

Sebejistota dnešních lékařů

„Až budu nemocný, přeji si, aby mne léčili lékaři, kteří budou každý den pochybovat o hodnotě a moudrosti toho, co činí.“ (Richard Smith, skotský lékař, editor British Medical Journal)

Spojení „lékař, který o sobě pochybuje“ pravděpodobně mnoha lidem při prvním zamyšlení v hlavě příliš příjemně nezní. Jako pacienti vždy chceme mít pocit, že je o nás dobře postaráno a že se nám dostává výborné či dokonce té nejlepší péče, což samozřejmě předpokládá, že se o nás starají sebejistí a kompetentní lékaři a zdravotníci. Kdo by chtěl být přece léčen někým, kdo si není jistý, zda jsou jeho lékařské postupy správné? Přestože se v dnešní době vztah lékař-pacient mění z dřívějšího paternalistického modelu na model spíše klientský, mnoho pacientů ke svému lékaři stále vzhlíží a plně se poroučí do jeho rukou. Sledují každý jeho pohyb a posun obličeje a případná známka pochyb v nich vyvolává pochopitelný neklid. Od lékaře se tedy očekává, že by měl svým postojem pacienta uklidnit, ne v něm vyvolávat paniku.

Problém ale nastává v případě lékařů, kteří jsou si sebou jistí příliš, mají plnou hlavu své geniality a nedávají prostor možnosti, že by se kdy mohli mýlit. Americký univerzitní profesor a etik John D. Banja probírá přílišnou sebelásku čili narcismus lékařů ve své knize *Medical Errors and Medical Narcissism*. Zabývá se hlavně otázkou, proč je pro lékaře tak těžké přiznat pacientovi své případné pochybení, ke kterému v průběhu lékařské péče došlo. Lékaři mají pocit, že přiznání chyby by poničilo jejich obraz jako člověka, který má vždy celou situaci pod kontrolou a všechno ví nejlépe, a proto svoje pochybení často vysvětlují jako nevyhnutelné či dokonce nedůležité. Chybí jim tedy jistá dávka pokory, která, myslím si, je v lékařské praxi velmi důležitá.

Pokora lékařů by se dle mého názoru měla projevat i schopností naslouchat pacientům a jejich názorům. I přes to, že poslední dobou jsou díky internetu ordinace a nemocnice plné pacientů, kteří jsou přesvědčeni, že trpí všemožnými nesmyslnými nemocemi, které si sami diagnostikovali na základě přečtení nespočtu internetových diskusí, stále by lékař měl jejich názor brát alespoň v potaz. Čerpám z mé osobní zkušenosti návštěvy praktického lékaře, kdy v mém okolí propukla epidemie parotitidy. Přišla jsem do ordinace s logickým podezřením na toto onemocnění, paní doktorka ale neměla sebemenší pochyby o své odlišné diagnóze a málem mi zavedla léčbu na úplně jiný typ nemoci. Až po krevních testech, které jsem si vyžádala, musela uznat, že jsem měla pravdu.

Přílišné sebevědomí lékařů může vést nejen k nepřesné či špatné diagnóze, ale také k nevěli požádat o pomoc nebo radu. Toto obojí vyplývá z velice zajímavého výzkumu, který provedli vědci z Baylor College of Medicine v Houstonu. Výzkumu se zúčastnilo 118 lékařů, kteří měli za úkol formou on-line dotazníku zaznamenat úroveň (1-10) své sebejistoty při řešení rozličných lékařských případů. U většiny se hodnota pohybovala kolem 7, přitom správnou diagnózu u lehčích případů určilo 50% účastníků, u těžších dokonce pouhých 5% a možnost konzultace s kolegou nebo nahlédnutí do literatury zvolilo

jen velmi málo účastníků. Výzkum také ukázal, že se míra sebedůvěry nelišila ani v závislosti na obtížnosti případů.

Myslím si tedy, a tím souhlasím s citátem, který mě vedl k úvaze nad touto problematikou, že každý lékař by měl o svých postupech a rozhodnutích ve zdravých mezích pochybovat a s případnými omyly počítat. Jako budoucí lékařka vidím v tomto přístupu také obrovskou možnost osobního posunu a získávání nových znalostí a poznatků v průběhu celé lékařské kariéry. Ráda bych ale našla rovnováhu mezi oběma protipóly, protože pravdou zůstává, že před pacientem je vždy nutné chovat se natolik sebevědomě, aby nenabyl pocitu, že není ve správných rukou a nemůže svému lékaři důvěřovat.

Počet znaků bez mezer: 3 653

Zdroje:

Meyer AD, Payne VL, Meeks DW, Rao R, Singh H (2013). "Physicians' Diagnostic Accuracy, Confidence, and Resource Requests: A Vignette Study". *JAMA Intern Med.* 173 (21): 1952–58. doi:10.1001/jamainternmed.2013.10081.

BANJA, John D. *Medical Errors and Medical Narcissism* 229 pp. Sudbury, Mass., Jones and Bartlett, 2005. ISBN: 0-7637-8361-7